

D. T. O. M. A.

DISPUTATIO
 INAUGURALIS MEDICA
 THEORETICO-PRACTICA
 DE TRIFARIS
 DISIVNCTIS HYDROPSIS
 SPECIEBUS,
 QUAM

DIVINA FAVENTE GRATIA.

DECRETO, AUTHORITY, ET CONSENSU
 PERILLUSTRIUM, MAGNIFICORUM, SPECTABILIUM,
 PRÆNOBILIUM, EXCELLENTISSIMORUM, CLARISSIMORUM, atque Con-
 sultissimorum Virorum &c. Perillustres, Magnifici, Spectabilis, & Excellen-
 tissimi Domini Universitatis RECTORIS, Perillustres, Magnifici, Spectabilis,
 Clarissimi, & Excellentissimi Inclytæ Facultatis Medicæ Domini DECANI;

D. Dominorum Sacræ Cæsareæ Regiæque Cathol. Majestatis Consiliario-
 rum, & Archiatrorum, D. Dominorum Professorum,
 adeoque totius Amplissimi

DOMINORUM, DOMINORUM
 MEDICORUM COLLEGII,
 In Antiquissimâ, ac Celeberrimâ
 UNIVERSITATE VIENNENSI,

PRO

Suprema Licentiæ, & Doctoratûs laurea consequenda,

Publicæ Disputationi exponit

JOSEPHUS FORTUNATUS PLÖCKNER,
 Austriacus Viennensis, A.A. LL. & Phil. Magister, Saluberrimæ
 Medicinæ Baccalaureus Formatus, nec non pro suprema Doctoratûs
 Laurea Candidatus.

In publico D.D. Medicorum Collegio horis postmeridiem consuetis.

Annô M. DCC. XXI. Mense *junio* Die *21*

VIENNÆ AUSTRIÆ, Typis Ignatii Dominici Voigt, Universitatis Typographi.

THE
HISTORICAL
AND
GEOGRAPHICAL
DICTIONARY
OF THE
CITY OF
NEW YORK

By
J. C. HEYMAN
Author of
"The History of the City of New York"
and
"The History of the State of New York"

NEW YORK
PUBLISHED BY
J. C. HEYMAN
1852

PROOEMIUM.

Rologii mei Sensum vobis propositurus, illam dubiam dicendi ingredior provinciam an felicitate delectari, an verò miseriam magis contristari debeamus, apparent quidem felicitates advolare alyones, ast! quàm lentis migrant alis, non pauci ad aras fortunæ confugiunt, suæque sacrificia præbent, verùm cum fallacem & inconstantem venerentur Deam, se brevi deceptos profitentur; oppugnat enim nos hæc petulans mortalium fascinatrices, nunc amica pollicitatione, nunc hostili Marte, & quasi utraque manu favore & furore nostros sollicitat animos, obtrudit blanditias objicit minas, spondet laureas, intendit arma, & ubi serenitatem explicat, ibi concitat tempestates, uno verbo ponit insidias, & promittit securitatem, ut non immeritò exclamandum: quis tutus in undis? pinxit fortunam quidem artifice colorum lenocinio ejus adulator Apelles sedentem, quasi à perpetua peregrinatione fatigatam, & apprimè depinxit, nescit enim fortuna nisi picta quiescere, ita læta inter prospera & adversa colluctamur, neque semper nobis, sic licet esse fortunatis, ut felicitas non aliquid illius, quod in apice nominis circumfert, admisceat felis & sanè prodigium, si hominem fuisse legistis vel audivistis, cujus cæptis non nisi secundissimi adspirârint favonii, cujus expeditionibus feliciores promptissimè advolârint Charites, cujus labor omnis & studium bonis avibus administris, abnitentibus contrarium, nec quidquam Euris, ad descriptum littus doportata fuissent. Verùm enim verò, ubi hoc nec auditur, nec legitur, in

*eam mecum abite sententiam : Fortuna magnarum fraudum
negotiatrice suas amasias, aut procos mobilitate sua maximope-
re deludit, & hinc nos magis miseria quam felicitati succumbi-
mus. Fragilis enim res est, corporis nostri Machina miserrima
ejus est conditio, quamdiu in æquore hujus mundi ancipiti velo
navigare tenetur. Revocemus saltem ad animum horrendos
illos, & indignantes morborum fluctus, quibus Cymba nostra cor-
porea immergitur imò sæpè submergitur, nulla hic est ætas, nul-
lum anni tempus, nulla regio, nullum vitæ genus, quod ipsorum
sævitia & indignationi se subducere audeat. Miseret me sanè
tenerrimorum atque delicatulorum infantum, quos tam miserè
vexari morbis, quamprimum saltem materni uteri claustro
perrupere auramq; vitalem hauriunt, videmus: quid? quod vix
nati sæpius iterum esse desinant. Usque adeò morborum tempe-
states omnium ætatum ad canam usque senectutem sunt satelli-
tes. Non erit anni tempus, quod non largam secum trahat mor-
borum segetem, nullum numerabis diem, qui non multorum
morborum sit fertilis, vix reperies mundi angulum, ubi non ad-
sit numerosus morborum proventus, quorum prolixus catalo-
gus à sene nostro sect. 3. suorum Apho. describitur. Concomi-
tantur morbi longa itinera facientes, & ad extremos Indos na-
vigantes, ingrediuntur munitissima Martis, imò & ipsa probo do-
lor! artis castra, ibidemq; devotissimos Musarum cultores ado-
riuntur, & multoties crudeliter jugulant. Quæ tamen dicendo
nequaquam volo vestra abuti patientia, & recensendo creatu-
rarum varias, vel considerando earundem miseras tempus ter-
rere, cum alii aliis crucientur morbis, è quorum verò caterva
cum non infimum sibi locum vendicet Hydrops præprimis Asci-
tis, Tympanitis, & Anasarca, meam de his affectibus luce publi-
ca divulgatis, mihi pro suprema licentia, & Doctoratûs lau-
rea in Facultate Medica capeffenda sorte quondam assignatis
consuetæ D. Dominorum censuræ paucis subjicio mentem; Tu
verò L. B. vale, & meis conatibus fave.*

CAPUT PRIMUM

DE

Definitione, Subjecto, & Differentiis.

§. I.

Incendio obnoxium esse humanum corpus testantur febres variæ, atque inflammationes; diluvio verò atque inundationibus Hydrops, hujus autem affectûs plures statuuntur species sive differentiæ, non tam ex humore morbifico aliisque eundem parientibus causis petitæ, quam ex partium affectarum, sive aquas collectas præternaturaliter continentium diversitate; undè alius dicitur capitis Hydrops seu Hydrocephalus infantibus magis familiaris: alius Hydrops pectoris, cum idem humor in ipsa pectoris capacitate coærvatur: alius Scroti seu Hydrocele, cum serum copiosum scroti & penis membranas implet, distendit, easdemque traslucidas efficit: alius Hydrops uteri, cum ejusdem membranæ seu tunicæ copiosâ aquâ turgent. Hic autem potissimum tres illas species Ascitem, Tympanitem, Anasarcam, seu Leucophlegmatiam considerabimus, ex quorum pertractatione prædictarum æthiologia & curatio facilè deduci poterunt. Quæ quia plures, quàm supra dictæ corporis simul invadunt partes aut saltem magis extensas, ventrem putà, & in eo posita viscera, crura, tibias, pedes, aut totum corporis habitum, Hydropum universalium nomine à veteribus donatæ sunt.

§. II. **A**scites (aliis dicitur utricularis, ex eo quod ventrem instar utris plenum & tumidum faciat) est abdominis tumor & inflatio ab humore aquoso, & seroso in ejusdem capacitate collecto ortum habens, & femorum, tibiarum, pedum imò etiam & scroti quandoque aqueâ inflatione comitatus aut præcursor. Talis aqua, ut plurimum in ipsa ventris cavitate fluctuat, nonnunquam tamen, ut à *Schenkio* aliisque observatoribus notatum est, in membranis omenti, aut tunicis partium abdomine contentarum elevatis, inflatis, & vesiculas atque Hydatides facientibus conclusa continetur.

§. III. **T**ympanites verò à tympano dictus, cujus sonum venter ægri percussus æmulatur, est ejusdem partis seu abdominis prominentia & tensio à multis flatibus in illius capacitate, aut stomachi & intestinorum cavo conclusis orta, iisque non solis, ut quibusdam placitum est, qui ideò hunc affectum Hydropem siccum nominare voluerunt, sed aqueis humoribus etiam redundantibus, unde dicti flatibus eleventur permixtis; neque enim credibile est solos flatibus tympaniticum affectum, sicut nec solam aquam collectam Asciticum producere, cum flatibus seu halitus omnes in corpore geniti ex humoribus semper aut fermentescentibus, aut per calorem resolutis erumpant. Quare in eo differre videntur hæ duæ Hydropis species non admodum dispares, quod prior seu Tympanites abdomen magis flatibus, quam aqueis humoribus tensum efficiat, posterior verò seu Ascites magis aquâ quam flatibus plenum.

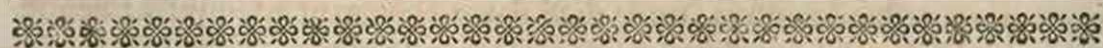
A

§. IV.

§. IV. **A** Nasarca demum, quæ incipiens cachexia dicitur, confirmata verò Leucophlegmatia, est tumor ad totum corporis habitum ne facie quidem exceptâ, magis quam ad ejus cavitates pertinens, seu inflatio præprimis glandularum, ac vasorum lymphaticorum à stagnantibus partim, partim segniùs circulantibus humoribus excitata; in qua cum pallido vel sublivido oris, ac totius corporis colore, eam mollietiem carnes acquirunt, ut manu compressæ, impressiones digitorum ad aliquod tempus plerumque servant.

§. V. **H**ic juvat innuere dictas Hydropis species inter se plerumq; complicari, aut sibi mutuò succedere; ita ut particularis in universalem facile degeneret, & Ascites atque tympanites Hydropem pectoris, atque etiam Leucophlegmatiam sibi nonnunquam asciscat. Et rursus Hydrops pectoris, uteri, & Anasarca, Ascitem atque tympanitem; ubi enim ferofior facta sanguinis constitutio aqueos humores in aliqua parte deponit, in aliis pariter atque in toto corporis ambitu, perseverante præsertim aut crescente affectu, & datâ alia quacunque occasione deponere potest.

§. VI. **P**ars affecta veteribus dicitur majore ex parte hepar, ut instrumentum sanguinis generativum, alii eorum accusant mesenterium, nonnulli lienem. Verum subiectum Hydropis, nec hepar, nec lien, sed sanguis, dum in sanguine cumulantur plurimæ partes crassiores & viscidiores per tubulos partium, & vasa lymphatica fluere nesciæ, statim oritur obstructio, & cum à tergo insequentes illas premant, vasa lymphatica valde distenduntur, & ob teneritudinem rumpuntur, quo facto exstillat lymphæ in cavitatem abdominis: & cum hepar gaudeat plurimis vasis lymphaticis facilè ob intemperiem sanguinis ibidem fiunt obstructiones, & vasa lymphatica rumpuntur; patet hinc quam frigidè à *Galenicis* frigida hepatis intemperies accusetur. Eadem facilitate reliqui quoque errores excutuntur, quos apud C. L. *Sennertum* & *Riverium* videre licet, quasi hepar cibos crudiores non attrahendo, vel lien eos non digerendo Hydropis existerent causæ, cum omnia falsa nitantur Hypotesi & effectus cum suis causis confundantur. In hoc sane negotio multum præstitit cordatus *Sylvius*, ostendens viscera in plurimis Hydropicis absque ulla reperiri labe, quod *Diemerbroek* confirmat. Etsi fortè putredinis aut corruptionis appareat vestigium, non pro causa, sed pro effectu lymphæ acrioris, cui viscera tamdiu innatant, id habendum esse censeo. Neque hoc seculo ampliùs anxii fumus de viis, per quas serum ex hepate salva manente substantia in abdominis cavitatem effundatur de quo alias valde sollicitus est C. L. *Riverius*, cum ante descripta nobis legitimam Hydropis sedem & causam digito quasi indigent, ut ipse *Diemerbroek*, alias novitati non adeò favens, loco antea allegato fateri cogatur, quod vascula hæc vel erosa, vel compressa & angustata, ut lymphaticum liquorem solito modo non deferant & exonerent, Hydropem inducere soleant.

CAPUT SECUNDUM.

DE

Causis immediatis Hydropem generantibus.

§. I. **T**unc demum scimus quando causam cognoscimus, ait *Stagirita*, quare & nobis, ut in accuratam morbi cognitionem deveniamus, causas

causas indagare incumbit. Verum ad causas Hydropis tam particularis, quàm universalis, quæ non valde dissimiles sunt, eruendas, non est ut veterum Medicorum partes amplectamur, quorum alii frigidam accusant Hepatis intemperiem ejusque imbecillitatem Hæmatosin non rectè perficientis, crudumque aquosum ac flatulentum sanguinem in variis partibus aut cavitatibus serum suum pro re natâ diffundentem generantis. Alii caliditatem nimiam ejusdem visceris calorem nativum dissolventem, quam colligunt ex Hydrope febribus superveniente, alii materiam serosam ex potu cibisque humidis derivatam, & utriusque Hypochondrii aut partium omnium nutriendarum attractione deficiente, in ramis portæ aut cavæ retentam, & denuò restagnantem. Alii demum rimas seu fissuras in exsiccatò per nimium calorem jecore excitatas, aqueumque humorem fundentes; attractiones verò illæ merè imaginariæ atque commentitiæ ex resipiscentium Medicorum animis exularunt, concidunt penitus dictæ de Hydropis causis Hypoteses, nec refutatione ullâ cuius Anatomie gnaro dignæ videntur. Quapropter aliæ afferendæ veniunt dicti affectus causæ, quæ Anatomie magis consentiant, & ex quibus ejusdem Phænomena atque Symptomata facilius deduci possint; tales verò sunt primo serosior & aquosior falsiorque sanguinis Diathesis ex quacunque causâ prodeat, secundo obstructions confirmatæ in visceribus, ex hoc siquidem duplici vitio clarè concipitur aqueas capitis, pectoris, ventris totiusque corporis inundationes suboriri.

§. II. **D**ico autem serosum tunc præcipuè fieri sanguinem & Hydropem pariendo idoneum, quando sales acidi in ipsius massa, supra acres & lixiviosas eidem, exaltantur & luxuriant, depressisque partibus ejus spirituosus & principiis activis, ipse quasi deliquium patitur, & in vaporem degenerat; indè enim fit, ut condensata paulisper, quamvis non omninò ejus parte rubra seu globulosa & lymphaticâ, seu fibrosâ, quæ crassiores sunt, serosa quæ in poris, & interstitiis earum continebatur, facilius ab iisdem secedat, & in vasis sanguiferis redundet, non secus ac videmus in coagulatione lactis incipiente serum à reliquis partibus quasi expressum separari.

§. III. **A** obstructionibus quoque ipsis & quæ per se Hydropem parere possunt, aquosa & vappida fit sanguinis constitutio, in quantum recrementa sanguinea per multiplex corporis colatorium secedere, & excerni solita in ejusdem alveo propter colatoriorum in farctum retineantur, ex quorum præsentia & cumulo illius Diathesis sensim vitiatur & obscuratis spirituosus atque sulphureis tenuioribus partibus phlegma cæteris tandem prædominatur principiis; quare non mirum est, si malè moratis & munio suo non ritè defungentibus Hypochondriis aliisque visceribus, ut in omni non recenti, aut non subito factò Hydrope contingit, morbus semper malè audiat; neque enim huic tam facile, nec tam propere succurri potest, cum causa ipsum fovens contumax admodum sit, & iterato sanguinis circulari motu continuo crescat.

§. IV. **N**otandum verò ad Hydropis causam accuratiùs intelligendam, sanguinem crassiorem è corde vi quadam, & cum impetu in arteriam magnam & indè per minutissimos surculos ad vasa capillaria usque protrudi, ac perpetuò subtiliores particulas ad latera propter nutritionem partibus solidis suppeditandam transudare, unde ad extremitates arteriolarum capillarium (quibus anexæ sunt glandulæ his verò tum

venæ, tum etiam vasa lymphatica) ut ut crassus pervenit, disponiturque ita ut difficilius à subsequente, ac torrentis instar à tergo premente alio ulterius cogi possit, præcipue cum à nitro aëreo magis figatur, licet spiritus sub forma vaporis per poros undique venientes, illum sanguinem aliquantulum exaltent ac rarefaciant, nihilominus quanquam rotundæ, subtilioresque particule ad venas protrudantur, ramosæ tamen, ac hamosæ, quales plurimæ lymphaticæ sunt, facile spongiosæ glandularum præsertim substantiæ, permittentes subtiliori tantum sanguini transfluxum, adhærescunt ut in Anasarca, adde quod tales humores ad vasa lymphatica secreti citius coeant ob defectum priorum, imò structura ipsa vasorum multum contribuit, quæ modò lata modò arcta est, & ex toto corporis habitu in abdomen terminantur, ab humore mesenterii viscido, crasso & sexcentis aliis premuntur impediuntque lympham sanguini denuò miscendam in suo motu, & inde vasorum tumores, distensiones, ac planè ruptiones contingunt.

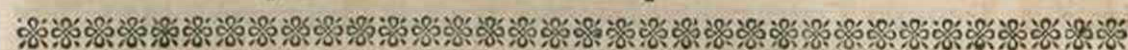
§. V. **P**rogredior his prælibatis ad causam immediatam, quam lympham extravasatam vel restagnantem esse contendo. Peccat enim lymphæ quatenus fit valde acris, vel quatenus viscida & glutinosa redditur, utroque modo tenellula vasa lymphatica dilacerare potest, ut quâ datâ porta incavitatem abdominis exstillet, si enim viscidior reddatur in motu suo per quam faciliè impeditur, & à tergo insequenti obicem ponit, hinc aucta vasa ultra sphæram suam extendi nescia, confringit & extravasatur. Acrior verò reddita rodendo, continuum solvendo foras sibi vi quasi aperit, claustra sua perrumpit, & abdomen intumescere facit, præterea ejusmodi vasorum dilacerationem facile fieri posse patet, cum vasa illa adeò exilia sint, ut tot annorum spatio Anatomicorum oculos effugerint.

§. VI. **N**eque nescius sum C. L. *Sylvium* de vasis lacteis statuere, quod vasis lymphaticis tribuo; nihilominus faciliè amborum sententias conciliari posse persuasum habeo. Siquidem non eo inficias, Chylum causam sociam quandoque existere, & in abdominis cavitate, una cum lymphæ, si non semper saltem sæpius colligi, à solo tamen chylo effuso in cavitatem abdominis Hydropem semper fieri meritò dubito, cum nec ipse C. L. *Sylvius* hoc adeò acriter defendisse videatur, nec humor distensionis abdominis causa in cavitate ejus semper reperiatur, sed in tubulis musculorum, quandoque etiam innumeris in vesiculis teste experientia colligatur. Fieri equidem potest, ut chylus viscidior restagnans in vasis lacteis Mesenterii lymphæ obicem ponat, quò minùs iter suum emetiri possit, quæ impedita qua data porta eructatur. Quod si ob vasorum lymphaticorum distensionem vel etiam lymphæ aliò fluentis defectum vasa lactea comprimantur; vel chylus incrassetur, pigrius incedendo fatiscit, & ad plenitudinem collectus molestæ sarcinæ instar in abdominis cavitatem ejicitur, lympham ibidem jam dudum existentem non parum augens.

§. VII. **C**olligitur itaque lymphæ frequentissimè in abdominis cavitate, eamque penitus occupat, nonnunquam in omento, peritoneo, Mesenterio, vel etiam tunicam hepatis inter & parenchyma reperiatur, & quasi propriis in vesiculis reservatur: quorum aliquas ovi columbini, alias etiam ovi gallinacei, alias multò minoris magnitudinis in suspensi furis cava hepatis parte demonstravit *Guilhelmus Stratenus*. Calculum suum addit C. L. *Diemerbroek iniquiens*: ruptis hisce vasis lymphaticis,

ticis, interdum etiam contingit lymphaticum liquorem non effundi in abdominis cavitatem, sed inter vicinas membranas effluere atque inde veficulæ producuntur Hydatides appellatæ, quibus hepar interdum intus, sed frequentius foris nonnunquam etiam mesenterium aliæque in abdomine partes scatere deprehenduntur. Plerumque autem fluctuat lymphæ in cavitare intra abdomen, cum enim plura vasa lymphatica ex hepate prodeant, & per mesenterium ramificentur, inque commune chyli receptaculum, vel etiam ductum Thoracicum quotidie lympham deponant, non mirum est, si vasa hæc innumera fauciata lympham adeò largiter in abdominis cavitatem effundant.

§. VIII. **T**ympanitis verò seu tumoris flatulenti causa, sunt flatus intra coctionis viscera à cruditate, dyspepsia, aut humorum dissimilium fermentatione excitati, qui quàm diu ita incompartabiles, & solito vehementius fermentantes sunt, inflatus abeunt, intestinorum cavitates inflant, atque ventris distensionem producant.

CAPUT TERTIUM

DE

Causis remotis, & Procatarticis.

§. I. **Q**uod verò spectat ad morbi hujus causas remotiores & procatarticas, à quibus nempe affectus iste oritur; dico has adeò multiplices & diversimodas existere, ut vix possibile sit, eas omnes particulatim recensere. In causarum verò remotarum ordine stant omnia illa, quæ lympham incrassare vel acriorem reddere, aut sanguinis crasin inventere possunt, discrasia autem sanguinis oritur quatenus principia ejus activa, spiritus scilicet sal & sulphur, vim sive virtutem suam minimè exerunt: dico autem hoc fieri vel quoniam particule istæ nimis absumuntur, vel quia per refectioes idoneas, & proportionatas non satis reparantur; vel tertio quoniam à particulis aliis hebetioribus aut heterogeneis in massa sanguinea nimium agestis obruuntur aut obscurantur. Primum autem horum evidentissimè cernitur in crebris aut immodicis Hemoragiis, à quibus sæpissimè, plus quàm ab alio quovis accidente, plerique homines, quantumvis robusti & constitutionis prius firmæ, illico ad Hydropem inclinantur. Cujus ratio est, quod sanguis particulis ejus nobilioribus in copia ingenti profusis depauperatur adeò, ut postea succum chyli allatum nec ritè fermentare possit.

§. II. **P**orrò idem interdum affectus, tardiori licet passu, à febribus, aliisque diuturnis ægritudinibus diarrhæa putà, dysenteria & lyenteria, febres longæ intermitentes, colica passio frequentior & habitualis facta, hæmorrhoidum aut menstruorum diuturna supræssio, sanguinis ex quacunque parte fluxus immodicus aut sæpius recurrens, affectio Hypochondriaca diuturnior, concoctio stomachi jam dudum læsa, glandulæ cutis miliares abturate, sudorémque seu sensibilem, seu insensibilem à sanguine minus separantes, in quibus omnibus affectibus, quia sanguinis activa principia dissipantur, aut eadem à redundantium in ejusdem massa recrementorum variorum copia deprimuntur, aut à sero per vias ordinarias excernendo, & tamen non excreto, nimis diluuntur, & quasi submerguntur; quia insuper cruor in motu suo ab infarctis partibus reti-

netur atque sistitur, aut à salibus fluorem passis, ad coagulationem ferique sui profusionem disponitur, aut ut verbo dicam, à quacunque ex supra dictis pluribusve simul concurrentibus causis infringitur, & vigorem suum atque consistentiam deperdit.

§. III. **S**ecundò sanguis nonnunquam ab indole genuina desciscens, in Hydropicam vergit, quia propter alimentum solito aut debito tenuius ei suppeditatum, particulæ activæ ejus non satis reparantur; itaque observatum fuit, quosdam vino & potui largiori assuetos, postea ad aquæ aut cerevisiæ tenuioris potum, subito in Hydropem incidisse. Tertiò demum causa sive occasio ad morbum istum disponens, communissima & maximè notabilis in eo consistit, quod particulæ sanguinis activæ aliis hebetioribus aut heterogeneis obvolutæ, vel ab invicem dissipatæ vim suam amittant & exercere nequeant, talis verò earum affectio cum à variis causis & accidentibus ita potissimum ab his tribus modò solitariis, modò simul unitis excitari solet: videlicet primo à nonnaturalibus immodicè ingestis, secundo à naturalibus indebitè retentis, vel tertio à præternaturalibus in corpore perperam genitis.

§. IV. **A**d primum ex his classem, errata in victu, à quibus uberrima semper istius morbi seges est, meritò referimus. Etenim vulgaris & fere omnium in ore decantata est hæc prognosis, gulosos quosvis & valde bibaces demum ab Hydrope interituros: ad quem insuper inclinant non modò crapula, & computationes immodicæ ac assiduæ, verùm & comestiones nimis crebræ ac intempestivæ, quin & alimentorum absurdorum aut dyspeptorum frequens ingestio, uti sunt alimenta frigida, flatulenta, cruda & humida frequentius ingesta; scilicet largus & immoderatus aquæ aliorumque liquorum refrigerantium potus, fructuum omnium, præsertim immaturorum aut acidorum esus continuatus acetaria, olera, legumina, terrestria & crassa edulia sæpius comesta, denique ea omnia, quæ sanguinem diluendi, incrassandi refrigerandi, atque viscera obstruendi facultate donata sunt. His demum adjungendus meritò videtur vini & spiritus ejusdem aliorumve liquorum ardentium, aut eduliorum acrium & oleosorum usus frequens & immodicus; illa enim quam ex se minus frigida & cruda sint, acido salinum tamen stomachi fermentum sulphure suo, aut sale valatili ita infringunt, ut digestioni alimentorum peragenda impar omninò evadat, sicque ex crudiori chylo crudior sanguis generatur; præterea ex usu dictorum calefacientium bibaces, & sitibundi fiunt homines, & potandi finem non faciunt, unde sanguis nimium diluitur. Neque insolens est, visceribus æstuantibus si copiosius frigidus potus ingurgitetur, Hydropem supervenire, cum enim tunc pori valde sint dilatati, & transpiratio succorum æstuantium ex improviso denegetur sanguini, faciliè fieri potest, ut chylus & lymphæ in mesenterio subito restagnent, & acriores facti avolantibus particulis acres temperantibus, exitum vi quasi parent in abdominis cavitatem.

§. V. **F**aciunt & huc motus violenti, percussiones ventris, casus ab alto, à quibus causis faciliè rumpi possunt vasa lymphatica, vel lymphæ in motu præpediri. Dissecuimus inquit Dn. Isbrandus de Diemberok in sua Anatome p. m. III. in nostro Nosocomio juvenulam 24. annorum, quæ per sexdecim annos Ascite detenta, indeque tandem mortua fuerat, in qua nullius visceris manifestam læsionem invenire potuimus: sola aliqua vesicula lymphatica disrupta, mali diuturni causa fuisse videbatur. Crude-

liter

liter enim à parentibus in pueritia fuerat tractata, & ictibus pedum manuūque sæpissimè excepta, à quibus procul dubio aliqua vasa lymphatica dudum disrupta fuerant. Sanguinis per menses & hoemorrhoides purgationes si suprimantur plerumque accersant Hydropem, cum serum ferè ubique coacervetur, & ad plenitudinem collectum vasa lymphatica dilaceret: si verò in excessu peccetur, & sanguis nimium evacuetur, brevi quoque temporis spatio subsequi solet Hydrops propter exhaustas partes fermentativas, & spirituum inopiam, hinc humores vel planè subsistunt, vel tardius saltem moventur, & spatii angusti pertæsi tandem mole sua exigua vascula perrumpunt.

CAPUT. QUARTUM

DE

Diagnosi.

§. I. **S**igna diagnostica vel incipientem, vel auctum, vel confirmatum Hydropem produunt, in principio enim hîc morbus non adeò facîle cognoscitur, quoniam graviditas, pinguedo, & alia Medicum nonnunquam reddunt dubium. Solent tamen instantem Hydropem indicare signa diagnostica à respiratione distensione ventris, & pedum tumore desumpta, in Ascite enim prominet venter, molior est, & commotus fluctuationis sonum edit, tumorque compressus, nisi admodum renitens sit, ob ventris ab aquarum nimia collectione distensionem ab una parte ad aliam commutatur. In tympanitide verò magis tensus est aqualiculus, & percussus tympanum æmulatur, ob flatuum contentorum levitatem minus gravidat, nec facîle tumor ab uno latere in aliud per varium ægri decubitus devolvitur; præterea adsunt murmura ventris & borborygmi, flatūsque magis per os & anum rejiciuntur. In Anasarca demum non solum partes inferiores, sed etiam manus, brachia, scapulæ, dorsum, pectus, facies &c. à seroso humore totam cutem infarciēte atque imbuente inflantur & intumescunt; color cutis ob eandem causam albus est atque pallidus, carnes molles, laxæ, & vestigium manūs comprimētis servantes; ob spirituum animalium atque vitalium defectum segne & languidum fit, respiratio non facilis, præsertim à minimo exercitio, urinæ minus crassæ & saturatæ sunt, ob minorem recrementorum in sanguine exsuperantiam; febris autem lenta quandoque consequitur, quando morbus altas egit radices, & viscera vitium contraxerunt, sanguinem particulis impuris & Heterogeneis impleantia.

§. II. **I**n Hydropem verò confirmato tanto artificio opus non est, ut malum cognoscatur, tunc enim præter abdomen pedes tument, plus tamen interdiu quàm noctu, hinc horis matutinis cessasse videtur tumor, brevi rediturus. Accedit tussis, sitis urget, appetitus prostermitur, labia livescunt. Facies & superior corporis pars marcescit: tempora collabuntur, urina ut ut pauca tamen valde saturata est rubro colore. Respirandi difficultas de die in diem augetur, ut tandem vix infedili respirare possint. Imò tumor partium læsarum augetur quotidie, usque dum tandem ipsa crura non tantum splendida ac velut oleo oblinita videantur, sed & aliquando rubicunda, aut maculis saltem dolentibus, grandibus, seu gangrænæ, secuturique sphaceli exordiis, hinc atque illinc afficiuntur. Hæc

tamen symptomata non in omnibus Hydropicis ante mortem conspiciuntur, sed sæpe ipsa mors antevertit. Sunt etiam quibus pustulæ in cruribus nimium tumidis erumpunt, sponte humorem fundunt serosum acrem, ita quidem, ut nonnunquam à continuato tali fluxu omnes aquæ totius Hydropici corporis profluant, sicque tumor omnis dispareat, sed simul ipsa vita nonnunquam cum aquis effluat, spiritibus scilicet dissipatis atque in fibras omnes diffundi haud amplius sufficientibus, circulatio sanguinis imbecillior singulis horis redditur, tandemque prorsus cessat. Cum verò horum Phænomenon explicatione affectus noster magnam fœneretur lucem, operæ pretium est, ut eorum veras, & genuinas causas brevibus in scenam introducā.

§. III. **S**anguis chylo quotidie restaurandus, & lymphâ diluendus & reficiendus, si ergo suo pabulo defraudetur quod equidem fit ob contumaces vasorum lymphaticorum & lacteorum in mesenterio, vel aliis etiam in partibus obstructions, in mixtione sua magis magisque læditur, hoc est, intemperies viscida sanguinis augetur, ut tantam spirituum animalium copiam in cerebro suppeditare nequeat, quantam humorum circumstantium in circulum motus exigere videtur, præsertim in partibus longè distitis, hinc est, quod pedes tumeant interdum, quia succus nutritivus per vasa lymphatica perpendiculariter contra gravidorum naturam ascendens majori impulsu opus habet, quàm cum descenderet, adeoque novum vigorem à spiritibus animalibus accipere deberet, qui cum pauci sint, munere suo fungi nesciunt, unde humores restagnant, & calor valde imminuitur, donec motus eorum à calore straguli adjuvetur, tunc enim alacrius moventur, viâque magis expedita iterum circulantur, ut manè omnis ferè videatur disparuisse tumor.

§. IV. **E**T cum in abdomine à lymphâ jam occupata diaphragma liberè moveri nequeat, & ab aquarum mole prematur, respiratio est valde laboriosa, ut Hydropici sæpius nonnisi erecto corpore respirare, nec citra anxietatem & suffocationis metum supini jacere possint.

§. V. **I**nterim appetitus languet. Quemadmodum enim abdomen in parte concava abstruitur à lymphâ ibidem restagnante, ut ferè omnis denegetur transpiratio, sic quoque ipsius liquoris gastrici influxus in ventriculum impeditur; & si quis expirat secerniturque vapidus nimis, & viscidus est, impotensque velicandi superius ventriculi orificium in quo appetitus sita est sedes.

§. VI. **P**orrò tussis adest, quæ nunc sicca est nunc humida: particulæ enim lixiviosæ & acres organa respirationis titilantes, & pungentes tussim siccam inducunt, quod si aquosi humoris portio transudet in pulmones, vel istis in pulmonibus pituita colligatur tussis erit humida.

§. VII. **A**biisdem salibus lixivialibus insatiabile fovetur bibendi desiderium, quo enim plus bibuntur plus sitiuntur aquæ, quia ob defectum lymphæ in faucibus salia illa dilui nesciunt, hinc fibræ non sine molestia continuo vellicatæ similem motum non minus molestum, quàm insuetum glandulæ pineali, cui mens arctius juncta est, imprimant, ut mens ferè semper de siti fallenda cogitet.

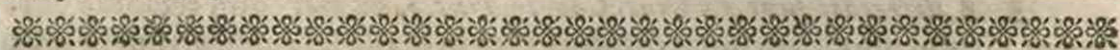
§. VIII. **E**T cum Hydropici sæpius alvi tarditate laborent, sciendum est, quod in statu naturali plurimum feri ex glandulis miliaribus intestinorum in ipsa transudet intestina, & lubricando alvum reddat fluidiorem. Verùm cum serum nunc aliò divertatur, pori etiam sint obstructi,

structi, alvus redditur sicciior. Quo facit quod bilis crassior, & iners red-
dita munere suo non fungatur, vel ob compressum ductum choledochum
ad intestina pervenire nequeat.

§. IX. **U**Rina nunc crassa est nunc tenuis, semper tamen pauca & ut plu-
rimum valde tineta. Si enim in crebrioribus illis circulationi-
bus paucum illud, quod sanguini adhuc inest, serum salia lixivialia & al-
calina liberalius suscipiat, & avidius imbibat, urina valde tingitur, quod
in lixivii præparatione norunt mulierculæ. Et à salium copia penetran-
tissima graveolentia in Hydropicorum urinis sæpius observatur, ut tali
urinoso odore totum contaminetur musæum. Deindè si salia illa è sinu
sanguinis non præcipitentur in renibus vel alio deferantur, urina erit te-
nuis semper tamen pauca, quia urinæ materia in cavitatem abdominis
largissimè effunditur.

§. X. **Q**uod si humores circulantes redduntur acres, non tam nutriunt,
quàm corrodunt fibras carnosas, hinc est quod partes superio-
res extenuentur, & cadaverosam induant faciem, muscoli subsident, col-
labuntur tempora, & restagnantibus in labiorum tubulis, partibus san-
guinis cruori magis similes quàm sanguini, labia livescunt nonnunquam
planè nigrescunt. Verbò, caro vix ossibus hæret, & ubique mors sua
pandit insignia. Tandem febris continua & lenta, à particulis impuris &
heterogeneis sanguini effæcto innatantibus, ipsùmque in motum febrilem
languidum tamen qualem ob particularum spirituosarum defectum, &
gangrænæ incipientis vehementiam suscipere potest, cientibus excitata.

§. XI. **Q**uandoque autem Hydrops in muliebri sexu graviditatem non-
nunquam mentitur, quapropter probè observandum est, ne
confundantur Hydropicæ & gravidæ, discernuntur autem invicem 1. *ex*
colore faciei vivido & oculorum splendore. Color enim Hydropicorum mor-
bosus nonnunquam cadaverosus est, oculi verò tenebricosi & lividi, dum
econtra foetum gestantes vividam præferunt faciem, & oculi splendo-
rem & lumen spargunt. 2. *ex tumoris specie*, qui in *Hydrope* æqualis magis
est, quàm in *gravidis*, in quibus acuminatus est, & ad præcordia sursum
tendit. 3. *ex symptomatibus*, hæc enim si elapso uno vel altero mense re-
mittant, imprægnationem concludere fas est, quia Hydrops quò ulterius
progreditur, eò majores procreat molestias. 4. *ex mammis*, quæ in Hydro-
pe extenuantur & flaccescunt, in gravidis intumescunt, ut nil dicam de
motu foëtus. 5. certum signum est fluctuatio, Hydropici enim inter ver-
tendum fluctuationem percipiunt, & denique 6. sitis eos plus vexat,
quàm gravidas, 7. in Hydrope sæpè menses fluunt, in gestatione non, de
urinæ aliisque nil dicam signis, quæ apud C. L. Riverium. *Cap. de uteri Hy-*
drope colligi possunt.

CAPUT QUINTUM

DE

Prognosi.

§. I. **M**illis his ad prognosin me accingo. Patet autem ex ante dictis,
quàm magnus morbus sit Hydrops, ut eum curatu difficillimum
& ut plurimum præsertim inveteratum incurabilem esse meritò statuamus.

C

Lon-

Longo quidem affligit tempore, sed certâ pernitie tarditatem compenſat, eundo creſcit, & creſcendo fit deterior: propterea omnis Hydrops in genere periculi plenus eſt, nec facile curationem admittit, propter diſcrasiam ſanguinis multum à ſtatu naturali recedentis, atque indè labefacta ſucceſſu temporis viſcera: quod ſi tamen labia appareant vivacia, reſpiratio non ſit adeò difficilis urina largiter adhuc fluat, ortuſque fuerit à potu copioſiori, aſſatim æſtuante ſanguine totòque corpore fervente, ſumpto, fractus tum ægrotantis tum Medici animus ſpe ſalutis erigi debet; inveteratus plerumque incurabilis eſt juxta verſiculas:

Principiis obſta, ſero medicina paratur

Cum mala per longas invaluere moras.

Et veriſſimè Perſius canit:

Heleborum fruſtra, cum jam cutis agra tumebit

Poſcentem videas: venienti occurrere morbo.

Habitualis enim & inveteratus, qui chronicos morbos ſequitur, ſcirr-
hos putà partium abdomine contentarum, febres longas, diarrhoeas, dy-
ſenterias, hæmoragias immodicas aliòſque ſupra numeratos non leves
affectus; item, qui in ætate ſenili advenit à gravibus, & contumacibus
cauſis excitatus atque malè moratis viſceribus ſive Aſciticus ſit, ſive tym-
paniticus, peſſimè ſemper ominatur.

§. II. **M**inus tamen periclitantur ægri quorum ætati conformis eſt mor-
bus; inquit enim *Hyppo. ſect. 2. Apho. 34.* in morbis minus peri-
clitantur, quorum naturæ & ætati habitui, & tempori morbus magis af-
finis fuerit, quàm hi, quibus in nullo horum cognatus fuerit. Si verò fe-
bri ardenti ſuperveniat juxta *Hyppocratem lethalis erit. Hydrops morbo acu-
to ſupervenienti, malus, ex Hyppo. prognof. l. 2.* ob attritionem ſanguinis &
virium indè ſequentem dejectionem, quæ proindè affectui tam contumaci
reſiſtere non poſſunt. *Hydropicis tuſſis adveniens mala, ex eodem Hyppo.
Apho. 35. ſect. 6. & Apho. 47. ſect. 7.* ſi *Hydropicum tuſſis vexet desperatus eſt:*
indè namque arguitur ſeroſum humorem in pulmones exſtillari, unde
metus ſuffocationis. *Aquâ inter cutem laborantibus exorta in corpore ulcera
non facile ſanantur; Apho. 8. ſect. 6.* ob ſuperfluam eamque ſalitam & acrem
humiditatem, quæ partis ulceratæ exicationem & conſolidationem im-
pedit; ulcera autem illa & Hydatides in partibus inferioribus excitatæ at-
que fluentes, quanquam ex practicoꝝ quorundam obſervatione Hydro-
picos aliquando, & Aſciticos morbo nondum confirmato liberaverint, ut
plurimum tamen & ferè ſemper cùm morbus habitum contraxerit in gan-
grænâ tandem degenerant, & mortis prodromi ſunt.

§. III. **H**ydropici remediis ſemel liberati, ſi in eundem affectum reciderint,
deſperati ſunt, ex Coac. Cap. 19. text. 1. ex tali enim recidiva col-
ligitur vitium quoddam immedicabile tum in maſſa ſanguinea, tum in ipſis
viſceribus latitare, quod evacuatis aquis novam earundem congeſtionem
promovet. *Ineunti verò Hydropi alvi profluviū aquoſum abſque cruditate
adveniens morbum ſolvit; ex eodem Hyppo. in Coac. & in Apho. 14. ſect. 6.*
*Hydrope detento ſi aqua à venis in ventrem, id eſt alvum, & inteſtina fluxerit
morbi ſolutio fit.* Qui *Apho.* de incipiente necdum confirmato affectu in-
telligendus eſt; quando enim Hydrops altas non egit radices nec ſangui-
nem, aut viſcera valde depravavit, diarrhoea ſeroſa, utpote cauſam im-
minuens, ab eodem vindicare facile poteſt, contra quàm accidit in alvi
fluxu

fluxu Hydropem inveteratum consequente, qui maximam, ut in plerisque aliis chronicis, & lentis morbis viscerum atoniam significat, & mortis proximæ prænuntius est.

§. IV. **O**Mnium periculosissima species tympanites, dein Ascites, tandem Anasarca, quæ ceteris dicitur curatu facilior. Fluxus alvi coliquativus, halitus cadaverosus, tussis valde vehemens, in somno aquarum maximo cum murmure ad præcordia ascensus, prodromi instantis mortis sunt.

CAPUT SEXTUM

DE

Indicationibus & indicatis ex Chirurgico fonte Petitis.

§. I. **O**stendit id ratio ordinis, ut quibus non tantum non lethalem, sed vel salutarem, aut dubiam prognosin reliquimus, curatoriarum manus administrentur. Puto autem tutissimè tres posse poni indicationes, quibus scopis obtentis omnis videtur superata difficultas. Nempe 1°, ut lymphæ crassa incidatur, attenuetur, ejusque acrimonia quantum fieri potest mitigetur, quæ aperientibus & præparantibus vulgò dictis perfici possunt. 2° præparata convenienter per vias eliminetur, & tandem. 3° viscerum fermenta corroberentur, & totius sanguinis crasis restituantur. Desumuntur verò remedia indicationibus his satisfactientia ex tripli fonte. Chirurgico, Pharmaceutico & Diætetico; de singulis ordine.

§. II. **V**enæsectio quamvis generosum alias audiat remedium hoc tamen in affectu plus damni inferre solet, quàm commodi, nisi quod fortè præservationis gratiâ in mensum, aut Hæmorrhoidum suppressione eam commendare possemus, aliàs consentientibus omnibus practicis repetitis intempestivè v. s. malum hoc plerumque acceleratur. Spiritus scilicet exhauriendo, sanguinem effœtum & vapidum efficiendo; quare caveat Medicus ne eandem præscribat in hoc morbo, & nonnisi seriâ adhibita attentione, ineunte v. g. Hydrope, vigentibus viribus & vasorum existente plethorâ, aut in aliis variis casibus, ubi sagax Medici judicium ratione temperamenti, ætatis, causæ morbificæ, aut symptomatum peculiarium ipsam necessariam reputat. Scarificationem quod attinet eam pari cum venæ sectione ambulare passu, nihil enim vel parum proderit, hoc tamen gaudens immunitate, quod in principio hujus morbi tutius administrari possit, factum enim est, quod magna feri copia per exigua scarificatione in pedibus inflicta vulnera, fuerit evacuata, verum enimverò notantur etiam contraria exempla in quibus instituta scarificatio non tantum expectationi non satisfecit, sed ipsa vulnera brevi post gangræna correpta instantis mortis fuere prænuntia.

§. III. **V**esicatoria atque cauteria, quæ à nonnullis in hoc affectu commendantur, suspecta semper esse debent, præsertim inveterato Hydrope; metus namque est ne excitata ulcuscula ob feri in partibus redundantiam, gangrænam accersant.

§. IV. **S**olet nonnunquam hic affectus radices adeò altas agere, ut meritò Soprobrium Medicorum audiat. Hinc urgente necessitate tale excogitavit remedium humana curiositas, ut serum manu Chirurgicâ per Paracentesin ex abdomine ducatur, remedium jam dudum veteribus no-

tum, anceps tamen ut loquitur *Nobi. Tulpus* & periculi undique plenum raro utile & sæpius noxium. Operandi modus describitur à *Tulpio pag. 345. observati 43.* tradit quoque modum secandi, & locum cum instrumentis *Scultetus in suo Armamentario* verum eventus sæpius fuit funestus, quia foramen vix ita arcte muniri potuit, ut lymphæ non continuo penetraret, & æger una cum lymphæ animam efflaret. Quod si arctior compressio sit instituta, secuta est gangræna in loco vulnerato, pari si non majori periculo conjuncta. Instituitur itaque paracentesis vel in umbilico, si valde promineat, & serum vi quasi exitum per hunc quærat, vel tribus transversis digitis infra umbilicum. Ubi observandum imò eam maturè esse instituendam, priusquam viscera lymphæ innatantia putredinalem contraxerint characterem, & hoc fortè in causa est, quod rariùs expectationi Chirurgica hæc operatio respondeat, solent enim ægrotantes ad ultimum halitum usque hoc differre remedii genus, quod in principio morbi adhibendum esset. 2dò magna cum spe salutaris eventus instituitur si æger benè spiret, non febricitet, non tussiat, nulla scirrhusa viscerum durities observetur. 3tiò lympham saltem ad aliquot libras una vice depromendam esse, interim vita ancipiti committitur aleæ, in qua tam fortuitum est vincere, quam necesse perdere.

CAPUT SEPTIMUM

DE

Curatione.

§. I. **C**irca Hydropis curationem in primis considerare oportet quibus viis, & quot modis aquæ intra abdomen aggestæ, illinc educi & evacuari possint, quippe per vias tantum possibiles talis evacuatio tentari debet. Atque hic statim occurrit, remedia juxta ordinariam Medicinæ praxin pro Hydragogis habita, finem istum intendere, per catharsin, per diuresin, per diaphoresin, & insensibilem transpirationem: in quibusdam ægrotantium casibus hac via inque aliis isthac, vel alia procedatur. Quapropter operæ pretium erit, singula hæc pharmacie genera & cuiusque rationes, & operandi modum quantæque virtute Hydragoga pollent expendere.

§. II. **E** Fonte Pharmaceutico prodeunt præparantia, evacuantia, & confortantia, circa præparantium usum observandum eorum vim, & efficaciam in primis statim infringi viis, nisi ita illæ disponantur, ut integris penè virtutibus in massam sanguineam diffundi possint. Conducunt itaque lenientia primasque vias eliminantia, clysteres lubricantes, & putrilaginem in intestinis delitescentem sine magna turbatione eliminantes. Postea præparantibus & aperientibus diu insistendum, ita tamen, ut repetitis vicibus interponantur purgantia. Omnibus verò palmam videntur reddere dubiam ea, quæ ex *Æro*, *Æte* & *Æco* parantur v. g. *Æri*, *Æri*, *Ærius* *Glatus*, *tinctura* *Æri*, *crocus* *Æperitivus*, *Æperiti*. Penoti flor: *Æci* *simpl.* vel *Æles*, item *Ælia fixa ex cineribus herbarum elicitæ*. è quibus ea, quæ palato magis arrident eligi possunt. Sit pro formula:

R. *Æri* *Glatus*.

Arcan. dupli.

Æis ab-

Ois absynth. aa. gr. vx.
 Flor. Θ*ci ♂ gr. viij.
 M. f. His detur pro dosi, & sic in 6plo sgl.
 Auflösende Pulver / Früh und Abends
 eines auff einmahl zu nehmen.

His ut jam dictum aliquamdiu continuatis, secundum Hyppoc: dicentem, si quæ purgare volueris fluxilia prius reddas oportet, interponi possunt purgantia, semper à mitioribus & tutioribus incipiendo, neglectis fortioribus vi septicâ ut loquitur, *Celeberrimus Willisius*, præstat enim paulatim & tuto evacuare, quàm festinanter unâ cum ægro morbum tollere. Assurgit hîc empyricorum turba, contrarium asserens, cum quandoque vehementiori aliquo cathartico plures aquarum libræ fuerint eliminatæ, verum quo successu? venter qui paulatim detumescere visus est, brevi iterum in tumorem multò majorem excrevit, omniâque symptomata apparuerunt pejora: unde eleganter de his temerariis scribit triginta annorum Practicus *Timæus à Gulden Aleē* quod sol quandoque prosperos eorum successus aspiceat, adversos autem terra tegat, & perpetuum injungat silentium. Salutare itaque sennerti consilium, suadens ut aperientibus potiùs & diureticis vitatis vehementioribus purgantibus, utemur, quibus plus effici possit. Astipulatur ipsa ratio, quia vehementiùs comoti humores citiùs per dilacerata vasa lymphatica effunduntur, molémque aquarum augebunt, quàm ut per alvum eliminentur. Neque hæc ita intelligi debent, quasi omnem catharticum usum tollere velim, siquidem si observet Medicus ægrum benè ferre purgantia, talia etiam excerni, qualia excerni debebant, ventrem detumescere, nec sitim augeri, utique purgantibus diutius inhærendum, unumque vel alterum granum stimuli loco de fortioribus iis addendum esse censeo. Si verò, quod religiosè observandum, videat, quod expectationi non satisfaciant, maturè ab iis abstinendum est, ne morbum purgantibus reddat deteriore, imò planè incurabilem, ut vel indè prognosin hauriat sæpius laudatus *Willisius*. Si, quando dicit, à cathartico exhibito aquæ copiosè cum Euphoria per sedem vacuantur, indèque abdominis intumescencia quidpiam minuitur, de curatione non desperandum erit, si verò purgantia parùm, aut nihil feri vel lymphæ educant, indèque ob fibras nerveas irritatas, inque extensiones sive inflationes viscerum, & membranarum adactus venter plus intumescet, morbi eventum nonnisi funestum expectare licebit.

§. III. Quandoque purgantia miscentur præparantibus & aperientibus, ut unâ fidelia duo dealbentur parietes. Hinc tot syrapi magistrales, tot clareta, decocta, & alia apud Practicos superbiunt. Purgantia autem usitatoria & Hydragoga celebriora sunt: *Fol. senæ, jalappa, rhabarbarum, mechoacana, trahis, alhand. succ. ireos nostr. gum. gutta.* ex quibus variæ formulæ concinari possunt, pulveres, tincturæ, potiones, pilulæ, decocta varia, vina medicata aliaque v. g.

R. Fri Olat. 9j.
 Magist. mechoaca. gr. v.
 Trohiscor: Alchand. gr. iij.
 Mac. gtt. j. M. F. 8vis.

Vel detur solus syrupus de spina cervina ad ℥j ad plures usque in fortioribus & robustioribus seq.

℞. Fol. sen. f. f. ℥ij.

Rhabarb. ℥i℥.

Herb. trifol. fibri. M℥.

Tamarind. ℥℥.

Coq. in f. q. aq. font. ad ℥iij in colat. dissol. manna ℥j syrup. de spi. C. ℥℥ M. f. Potio.

§. IV. **V**omitória etiam si ad morbum ejusvè causam directè agere non videantur, quandoque tamen ad curam Hydropis plurimùm conferre visa sunt, in quantum humores viscidos & lentos tunicis stomachi impactos, affectum proinde ob chylosin deficientem foventes potentius eradicant, ea verò, si necessaria videantur, præscribi debent ab initio, & iis præcipuè qui nausèa, cibi fastidio & aliis signis emetica indicantibus tentantur, & non difficulter vomunt. Alias, qui hoc in affectu emetica exhibent videntur contra omnem agere rationem ipsique naturæ vim inferre, nunquam per hanc viam serum evacuanti.

§. V. **C**lysteres quoque huc referri debent, quia irritando fibras intestinales elutriant humores in glandulis residentes. Imò & poros intestinorum reddunt patulos, ut fluctuans in abdomine serum in ipsorum cavitatem penetrare possit, in hunc finem ex urina parantur, quia partes salinæ rigiditate sua obstacula facilius remonent, nec ad occursum aliorum corporum tam facilè flectuntur, insuper ob figuræ similitudinem tubulos, & exiguas Mæandros in offenso pede perreptant. Sequens Enema non erit inefficax.

℞. Hom. san. vinum bibentis ℥j.

Terebinth. f. A. fol. ℥i℥.

Sal. prunell. ℥ij.

M. f. Enema singulis vel alternis diebus adhibendum.

§. VI. **U**nica ferè reconvalescentiæ spes tandem in diureticorum legitimo sita est usu, quapropter cum judicio & non indifferenter erunt exhibenda, quamvis nemo fortè sit, qui diureticum aliquod non verum Hydropicorum antidotum jactet. Consistit autem vis diuretica vel in sale volatile, vel in fixo, vel in aquositate salia diluente, vel in acido aliquo præcipitante. Resolvunt enim & stimulant licèt debiliùs seu minori gradu *alcalina*, seu *terrea*, ubi particulæ Oleinæ terreis prædominantibus sunt immerse, sic quæ Ole pollent magis implicito v. g. oculi cancrorum, quorumvis alcalina ebullitione cum vino quoque elicitur *aselli ppiti*, quorumvis alcalina nitrosa resolvens insignis est, imò *explantis* quoque huc spectant, tum insipidæ plures, ut *radix china*, *ononidis*, tum amaricantes, ut *radi. s. aperient. apii, pimpinella*, *graminis vincetoxici*, ex herbis *virga aurea, capillus veneris &c.* hinc in Hydropes euporiston est, & commodissimum infusum ex absynthio, cent. mino. & baccis juniperi. Resolvunt & stimulant quæcunque Ole explicito magis gaudent. Sic diuretica sunt alcalina omnia fixa, ut *sal ononidis, geniste, & alia* quorsum referri potest lixivium benedictum Mynsich. imò de Ole vel cineribus *busonum* memorabilis observatio existit apud *Wierum* obser. 8. meminit nempe Romæ marito ascite diutius excrutiato, pulverem busonis usti, ut veneno tolleretur,

tur, sumptuum pertasam uxorem exhibuisse; unde copiosam hic lotium reddidit. Hinc ipsa denuo eundem propinat pulverem, ut citius ærumnosam sumptuosamque vitam cum subita commutaret morte, qui ab uberiore aqua confertim per vesicam exoneratus, præter conjugis expectationem convaluit.

§. VII. **V**olatilia alcalina omnino etiam sunt diuretica, unde *cochlearia* & *nasturtium* urinam pellunt, item *Θsuccini volatile*, & *Θisfri urinosus*, in Hydrope egregiis. Diuretica quoque sunt *Θlia acida*, ut *spiri. salis*, *aperitivus Penoti Tra.* *aperitiva Mæb.* ex fortioribus *spiri. salis* compositus &c. formulæ autem diureticorum, tales esse poterunt.

℞ *Θisfri* compos.

Θis aa. ℥β.

S. Urin: treibender Geist / 20. bis 25. Tropffen
auff einmahl zu nehmen.

Vel sequens Electuarium:

℞ *Θis* coagul.

Θisfri Plat. aa. gr. xv.

Θis bufon. ritè calcinator.

Afello. pptt. aa. ʒj.

Roob juniperi q. s.

M. f. Electuarium pro duabus dosibus.

Lixivium sequens esto:

℞ Ciner. genistæ.

Stipt. fab. fraxini.

Fimi columb. Ebuli aa. ℥iβ.

Radi: vincetox ʒij.

Cinamom ℥β.

Cum s. q. vini s. lixivium. col. dos. ʒij s. Urin: treibender Wein.

§. VIII. **T**andem de sudoriferis pauca dicenda veniunt, quæ in Anasarca non rarò egregiè conferunt, & quamvis ab initio propter habitum corporis crassiori velut palude obsessum sudores moveri nequeant, interim tamen aquis per catharsin elutriatis materia morbifica in tantum diminuitur, ut corporis moles & membrorum intumescentiæ remittere incipiant, quapropter humoris reliquæ per moderatam diaphoresin optimè absumentur. Diaphoretica verò licet in Anasarca potissimè in Ascite tamen aut nullius, aut rarioris usus existunt. Quippe intempestivè adhibita, sine ullo juvamine magnam sæpe ægrotanti noxam afferunt; quatenus nimirum humorum motum progressivum adaugendo aquas in ventris cavitate fluctuantes accumulantes, partes solidas humido spoliante, ipsaque viscera quasi elixa relinquunt.

§. IX. **P**ro curatione Anasarcae diaphoretica ea maximè conveniunt, quæ in dosi paulò largiori exhibentur; quorum enim quantitas perexigua, particulæ eorum activæ aquis immersæ obruuntur, priusquam in sanguinem diffusa vires suas exerere possunt. Quamobrem spiritus vinosi, nec non tincturæ, imò ac pulveres contra morbum istum rariùs in usum veniunt. Quia nimirum in dosi minori minus efficiunt, atque in per

amplo si exhibentur viscera sæpe lædunt, quapropter ea potius seligen-
da, quæ haustu pleniori & calidè assumpta sanguinem totum illibata per-
meare possunt. Cujusmodi imprimis sunt millii excorticati decoctum in
aqua ad mediæ partis consumptionem, & cum æqua vini generosi portione
mixtum: item & decocta ex lignis & radicibus, quorum particulæ sangui-
ni satis congruæ totam ejus massam transeunt, & vim elasticam humo-
res omnes commovendo exerunt.

℞ Rasuræ lingn. sanct. ℥vj.

Sassafras ℥ij.

Santalorum omnium aa. ℥vj.

Œnij crud. in petia ligat. ℥℞.

Infundantur & coquantur in aq. fon. ℥℞. ad medietatem addendo.

Radi. Calami aroma.

Galang. minoris.

Bardan. aa. ℥j.

Flor. Salviæ chamædryos aa. Mij.

*Colatura servetur ad usum dof. ℥viii ad X calidè bis in die; unicuique
dosi addi possunt ʒiis *ci anisat. gt. xx. vel tincturæ ʒri ℞℞.*

§. X. **T**ympanitis iisdem ferè curatur remediis nisi admixtis carmina-
tivis, ut sunt *semen dauci, anisi, fœniculi, anethi, carvi*, item *essen.*
Carminati. Wedel. cortic. aurantiorum &c. item & fasciæ ventri circum-
jectæ flatus educere juvant. Et hæc de medicamentis Hydragogis internis,
quæ lympham undiquaque discutiunt. Aquis autem, quæ sunt proxima
causa morbi, jam penitus evacuatis, nonnisi ad dimidiam curationis par-
tem, ut plurimum perventum est, nisi sanguinis etiam debilitati occurra-
tur longo, & assiduo medicamentorum calefacientium & corroborantium
usu, unde novus aquarum proventus præcaveri potest. Quamvis enim
in junioribus sæpe contingat, ut aquis ritè expurgatis sine alio quovis præ-
sidio convalescant, cum eorum calor naturalis jam ab aquarum onere ac
pressura liberatus, dictorum remediorum vices supplere valeat; tamen
in ætate provectioribus, aut iis, qui alias minus sano corporis habitu sunt
præditi, omnino necesse est, ut statim ab aquarum educatione jam absolu-
ta ad eorum usum, quæ sanguinem calefaciunt, invigorent, & ceteras
partes foveant confortantque, protinus confugiant. Qualia sunt: *Radi.*
Angel. Enulæ, sol. absynth, centaur. mi. chamædryos, chamæpityos, item *folia*
cochleariæ, nasturtii aquatici &c. quorum formulas brevitatis causâ hic
omittimus. Observandum tamen sicciora subjecta, aut dum ematiata
sunt, jusculis alterantibus ex herbis *petrosel, apii, asparag, enulæ &c.* in-
coctis sæpius de die humectanda, quibus addi potest *tinctur. ♂ aperit:*
*ʒiis *ci cum gum. *co fact: ʒiis aperit: Penot &c.* tractanda esse.

CAPUT ULTIMUM

De Diætâ.

Restat nunc, ut ad mali nostri therapeuseos partem diæteticam tan-
dem deveniamus. Cujus tanta hic est necessitas, ut absque ea frustra
omnis instituat curatio; nisi enim abstineas hic, nihil medicina præsta-
bit.

bit. Diæta verò consistit in rita rerum nonnaturalium administratione in pituitosa constitutione ad calidum vergat aër, autumnalis & nebulosus, frigidusque atro notetur carbone. Cibi sint boni succi, & facilis concoctionis, assati elixis præferuntur, radices aperientes jusculis incoctæ maximè profunt, angue pejus acida salsa, viscidæque, aliæque glutinosa lacticina fugienda sunt, quæ obstructions magis adaugent, nocent, & omnia legumina præsertim flatulenta. Potus sit cerevisia bene defæcata & herba absynth. baccis lignoque juniperi maritata, vinum verò mediocre, nocent econtra omnes spiritus vini vel aquæ vitæ, potius mortis dictæ, ingurgitatio, unde vulgo tria dicuntur bibonum flagella, phthisis, arthritis, & Hydrops, Bacchi enim illi dies noctesque istiusmodi spirituum poculis indulgent, & ut plurimum cum Cerere divortium faciunt, hinc ratione acrimoniæ illius falsæ, spiritus vini discutiendo subtiliora activa principia ardorem faucium post sese relinquit, ac sitim inducit, ad quam extinguendam altero die Bacchanalia celebrare coguntur, & sic per id, per quod peccant, puniuntur lyencæ isti heroes, & cum bibendo curas abjicere student, præcipientes se in stygias undas mittunt. Parcissimus ergo sit cibus & potus; quoad potum verò notandum eundem potius ægris modicè concedendum esse, quàm si siti, unde humores adhuc magis funduntur, crudeliter divexentur; quanquam enim liquidi abstinentia plures sanaverit, ut ex plerisque Medicorum observationibus constat; si tamen sitis ita intensâ sit, ut eam ferre ægri vix possint, corpusque inde excalesfactum videatur, potus potest exhiberi non merè aqueus, crudus, aut acidus, item neque copiosus; sed ex decocto aperiente, chalybeato, Hydradogo, diuretico, cum paucio vino tenui, eoque modico & iteratis vicibus, si opus est, sumpto.

Motus sit moderatus; valde quoque nocet subita corporis post vehementem motum, & subsequenter calorem refrigeratio. Somnus sit modicus isque nocturnus, diurnus, meridianus intermitatur. Excreta & retenta sint nobis convenientia, quæ ut dictum vel aucta, vel suppressa morbum hunc excitare valent, ut nimia à quacunque parte hæmorrhagia, suppressa verò, ut menses, lachia, hæmorrhoides &c. animus libero gaudeat motu spe non omni abjecta, maximè enim nocet mœror, curæ, sollicitudines, & id genus aliæ passiones, quæ hunc morbum facile producere possunt. Plura, qui desiderat autores citatos, è quibus etiam hæcce, quæ de immanissimo hoc affectu diximus, pro pagellarum angustia delibasse ingenuè fateor, evolvat. Deus omnipotens ægrotantibus largiter assistat, & Medicorum dirigat cogitationes, ut prodesse semper studeant, cui sit laus & gloria in sempiternum.

ELENCHUS ^{DE} HYDROPE

Oppugnationis gratiâ breviter concinnatus.

§. I.

Definitur Hydrops, quòd sit præter naturalis colluvies humorum serosorum, viscidorum in certa quadam corporis cavitate, vel etiam universo corporis habitu.

§. II. Distinguitur Hydrops à practicis in universalem & particularem, illa est nihil aliud, quàm feri congestio in habitu corporis conjuncta cum tumore, distensione atque mollitie, diciturque Anasarca. Hydrops particularis pro diversitate partium affectarum diversa quoque sortitur nomina. Nulla enim Corporis pars à truculento hoc affectu est exempta, si caput afficitur dicitur *Hydrocephalus*, si abdominis cavitas serò repleta est dicitur *Ascites*. In reliquis partibus servat nomen Hydropis cum additamento partis affectæ.

§. III. Pars affecta veteribus dicitur majori ex parte Hepar, alii eorum accusant Mœsenterium, nonnulli lienem. Verùm subjectum Hydropis nec hepar, nec lien sed sanguis, & humores in vappam quodammodo desinentes.

§. IV. Ascites & Anasarca pro causa mediata agnoscunt primò serosiores, & aquosiores falsioresque sanguinis constitutionem, secundò obstructions confirmatas viscerum ex hoc siquidem duplici vitio clarè concipitur aqueas partium totiusque Corporis inundationes suboriri.

§. V. Causam verò immediatam, lympham extravasatam vel restagnantem esse contendo, peccat enim lymphæ vel acrimonia, aut visciditate, utroque modo autem tenellula vasa lymphatica dilacerare potest.

§. VI. Tympanitis verò seu tumoris flatulenti causa, sunt flatu intra coctionis viscera à cruditate, dyspepsia, aut humorum dissimilium fermentatione excitati.

§. VII. Quod causas remotas seu Procatarticas tam internas, quàm externas concernit, dico has adeò multiplices & diversimodas existere, ut vix possibile sit eas omnes particulatim recensere, interim in causarum remotarum ordine stant omnia illa, quæ lympham incrassare vel acriorem reddere, aut sanguinis crasin invertere possunt.

§. VIII. Signa diagnostica satè incurrunt in sensus ad distinctionem tamen specierum, requiruntur sequentia distinctiva. In Ascite deprehenditur tumor abdominis cum intumescencia pedum, qui tumor indies augetur præprimis si copiosior potus fuerit assumptus, in lecto se convertentes

tes

tes de latere in latus percipiunt fluctuationem, item respirationem difficilem, crebram & anhelosam, universum corpus præter abdomen marcescit & extenuatur, tussis adest sicca interdum humida, urinæ paucitas.

§. IX. Anasarca verò seu Leucophlegmatia cognoscitur, ex tumore laxo, molli, & plerumque pallido totius corporis, omniumque ejus partium extremorum & digitorum impressorum remanent stigmata.

§. X. In tympanite verò facies non adeò recedit à statu naturali, adest tamen tumor abdominis, partim à flatibus, partim ab extravasato sero productus, tantus, ut quando abdomen vel comprimitur, vel percutitur, sonum edat instar tympani percussii. Tria verò sunt signa patognomonica Hydropis species semper concomitantia, nimirum difficilis respiratio, urinæ paucitas & sitis.

§. XI. In gravidis non rarò signa Hydropis reperiuntur, ubi cautè agendum Medico, nè abortum excitet, exhibendo medicamenta serum educientia ergo respicere debet ipsam mensium suppressionem, & an ad sint signa imprægnationis.

§. XII. Ex ante dictis patet quàm magnus morbus sit Hydrops, ut eum curatu difficillimum, & ut plurimum præsertim inveteratum incurabilem esse meritò statuamus, quod si tamen labia appareant vivacia, respiratio non sit admodum difficilis, urina largiter adhuc fluat, fractus tum ægotantis, tum Medici animus spe salutis erigi debet. Si verò Auctoritate stare volumus, reperiemus plures apud Hyppo: prædictiones.

§. XIII. Universum curationis negotium versatur in eo, ut lymphæ crassa incidatur, attenuetur, ejusque acrimonia quantum fieri potest mitigetur præparata convenienter per vias debitas mediante diuresi, diaphoresi, aut epicrasi eliminetur & tandem tertio, ut viscerum tonus corroboretur, & totius sanguinis crasis restituatur.

§. XIV. Desumuntur verò remedia indicationibus his satisfaciencia ex triplici fonte Chirurgico, Pharmaceutico, & Diætetico.

§. XV. Venæsectio hoc in affectu plus damni inferre solet quàm commodi, nisi quòd fortè præservationis gratiâ in mensium, aut Hæmorrhoidum suppressione eam commendare possemus. Scarificationem quod attinet eam pari puto cum venæsectione ambulare passu.

§. XVI. Vesicatoria atque cauteria, quæ à nonnullis in hoc affectu commendantur suspecta semper esse debent, præsertim in veterato Hydropes.

§. XVII. Paracentesis cum fructu instituitur, si viscera sunt adhuc integra, verum cum nemo tam facilè in principio admittat operationem violentam, inde est, quod rarò vel nunquam feliciter procedat.

§. XVIII. Vomitoria etiam si ad morbum ejusvè causam directè agere non videantur, quandoque tamen ad curam Hydropis plurimum conferre visa sunt, ea verò si necessariò videantur præscribi debent ab initio, & iis, qui signis emetica indicantibus tentantur.

§. XIX. Præmissis præparantibus & convenientibus purgantibus viæ urinariæ quantum possibile sunt referendæ, porique obstructi aperiendi, fit hoc per Enemata ex urina præparata, cum salia illa faciliùs poros subire possint.

§. XX. Sudorifera si conveniunt, conveniunt in Anasarca, quia serum reperitur in ambitu corporis ejusque totum habitum occupat.

§. XXI. Tympanitis præter remedia jam recensita, requirit peculiariora nimirum carminativa, quæ exhibentur vel internè, vel cum clysteribus injiciuntur.

§. XXII. Sequitur nunc Diæta, quæ si in ullo alio morbo, in hoc certè accuratissimè servanda, Diæta verò consistit in rita rerum nonnaturalium administratione, quapropter aer ad calidum vergat, frigidus atro notetur carbone, cibi sint boni succi, facilis concoctionis, assati elixis præferuntur, fugienda sunt falsa, acida, aliæque glutinosa lacticinia, & quo magis à potu abstinetur eò meliùs, non tamen penitus abstinendum.

§. XXIII. Motus autem sit moderatus, somnus modicus isque nocturnus excreta, & retenta sint nobis convenientia, quæ vel aucta, vel suppressa morbum hunc excitare valent. Animus libero gaudeat motu, spe non omni abjecta maximè enim nocent sollicitudines, curæ, mœror, & id genus aliæ passionēs.

